

Tip na výlet: Vydejte se na zámek v Doudlebech, doporučuje čtenář

Doudleby/ Na hradech a zámcích je zajímavé, jak různé jsou architektonicky řešeny. Čtvercové, obdélníkové, kruhové, hvězdicové, nepravidelné, patrové i přízemní, malé i rozlehlé, postavené na rovině, na skále i u vody...

Každý je svým uspořádáním a polohou originál. Vždy mne znovu a znovu baví si při prohlídce uvědomovat, že žádný podobný objekt vlastně neznám. Zámek v Doudlebech je možno považovat za jakýsi výchozí bod úvah o variabilitě. Malý, téměř čistě čtvercový, v rozích bez věží, na rovině, bez vody v těsné blízkosti, ale přesto nesmírně zajímavý.

Patří mezi skupinu renesančních zámků, roztroušených ve východních Čechách, které svým typem nejsou dále na západ příliš zastoupeny. Jeho čistý styl a lehkost arkád, bohaté sgrafiti i souměrnost je okouzlující.

Z pohnuté historie, vyprávěné nám průvodkyní však vplynulo, že moc nechybělo a vše bylo jinak. Chátrající objekt bez mobiliáře, s děravou stře-

chou a obyčejnou omítkou byl v 60tých letech 20. stol. určen ke zbourání!

Pak se však stala jedna z těch věcí, které si máme tendenci vykládat jako náhodu – osud – zázrak (podle povahy) a voda zatékající nekvalitní doškovou střechou způsobila odpadání části omítek na stropěch.

Odtajnila tak existenci starých renesančních fresek, které se ukázaly být ve všech místnostech zámku.

I socialistická vláda si naštěstí uvědomila, jaká škody by byla nechat objekt zchátrat a po několikaleté rekonstrukci v něm začala v roce 1971 provádět veřejnost. Aby se nějak vyplnily místnosti pod nástrojnými malbami, zřídila postupně v zámku muzeum krajky a dokonce výstavu moderních

zbraní nedaleké zbrojovky.

Stavba zámku je rámována lety 1588 a 1590, ale jeho renesanční krása byla během přestavby v letech 1590 – 1600 zcela zakryta. Renesanční fresky i sgrafita na vnějších zdech nebyly již v módě a vše se tedy jednoduše znovu omítlo a zamalovalo. Během staletí se tak zcela zapomělo, jak zámek vypadal a jen díky náhodě a krycí funkci nových omítek a maleb se nám zachovalo vzácné dědictví. Původní renesanční sgrafita nejsou jen na vnějších omítkách, ale i na celém nádvoří, pod poschodovými arkádami a dokonce i na 12 velkých komínech. Jejich odkrytí a zrestaurování dalo mnoho práce, ale vyplatilo se. Zámek dostal prestižní titul „Omítka roku 2006“ a mimo jiné v loňském roce posloužil jako kulisa podstatné části nového velkofilmu Juraje Jakubiska „Bathory“.

Zůstal-li by zámek státu, dodnes by pravděpodobně byl zcela bez mobiliáře. Naštěstí byl v restitučním řízení vrácen rodině Bubnů z Litic, jíž patřil zámek po celá staletí s výjim-

kou let 1948 – 1993.

Osobně nás přivítal na prohlídce syn jediné majitelky, paní Eleonory Dujkové. Příjemná průvodkyně nám poté vysvětlila, že veškeré vnitřní vybavení, které na zámku uvidíme, v posledních 15 letech rodina nakupuje po Evropě a sváží na zámek, s cílem vytvořit kompletní renesanční interiéry v souladu s výzdobou stěn a stavebním slohem objektu. Prvních šest místností již je v renesančním duchu zařízených a další místnosti navazují barokem či biederemayerem.

Vše je zařízeno s mimořádným vkusem a svědčí o tom, že původní vlastníci zámku jsou ti praví, kteří jsou ochotni znovu investovat vlastní prostředky a udělat něco i pro nás ostatní – milovníky památek a turisty. Lze si jen přát, aby podobný model zvolil i český stát při zařizování dalších památek, které jsou opraveny zvenčí, ale vevnitř zůstávají bohužel smutně prázdné (např. pardubický zámek).

V zámku jsou k vidění i některé zvláštnosti, se kterými se jinde setkáme velmi zřídka. Mluvíme například o vzácné renesanční truhlici, vykládané nejen dřevem, ale i tkaninou, což je velmi neobvyklé. Jako milovníka čaje mne zaujal také mimořádně krásný a cenný servis v úžasné barvě.

Zajímavé jsou i ze stovek kousků kůže tvořené praporce a tapiserie.

Jedním z hlavních lákadél jsou pochopitelně i odkryté stropní malby a renesanční fresky, kterých jsou desítky a navíc velmi dobře dochované. Jsou malovány mezi původní plastické štuky, jejichž motiv ani struktura se neopakuje v žádné z místností zámku dvakrát. Zlatým hřebem jsou pak kachlová kamna.

Bezesporu nejkrásnější a nejvzácnější, jaká jsem kdy v Čechách viděl. Ručně malované obrovské kachle s datováním oznamují, že kamna pocházejí už z roku 1690. Jejich účelem bylo vytopit hned tři místnosti, takže mají skutečné monumentální rozměry. Dosahují téměř ke stropu, ale na rozdíl od mnoha jiných kamen mají obdivuhodnou i délku a šířku.

Kromě pestré malby kachlí jsou ozdobeny nahoře i jakýmsi „renesančním cimbuřím“. Skutečně stojí za zhlédnutí.

Před doudlebským zámkem je malá francouzská zahrada, za ní pak rozlehlejší anglický park. Na internetu se lze dočíst i o nedaleké oboře, kterou jsem však z časových důvodů nenavštívil.

Přičtete-li k výše jmenovanému, že Doudleby stojí jen pár minut od dalších dvou městeček vybavených zámky – Častolovice a Kostelec nad Orlicí, není třeba dodávat, že celá oblast stojí rozhodně za návštěvu a rád ji tímto doporučuji.

Jan Stareček, Blatno

